

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 18. Rok: 2025 Číslo: 10.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Pápež členom východných Cirkví (z myšlienok pápeža Leva XIV. počas jubilejnej púte)

Kristus vstal z mŕtvych. Skutočne zmrŕtvychvstal!

Pozdravujem vás slovami, ktoré sa v mnohých regiónoch kresťanského Východu počas tohto veľkonočného obdobia neúnavne opakujú ako vyznanie ústredného jadra viery a nádeje. A je krásne vidieť vás tu práve pri príležitosti Jubilea nádeje, ktorej neotrasiteľným základom je zmrŕtvychvstanie Ježiša.

Vitajte v Ríme! Teší ma, že vás môžem stretnúť a venovať veriacim Východu jedno z prvých stretnutí svojho pontifikátu.

Ste vzácní. Keď sa na vás pozerám, myslím na rozmanitosť vášho pôvodu, na slávnu históriu i na ťažké utrpenia, ktoré mnohé vaše spoločenstvá prežili alebo prežívajú. A chcel by som zopakovať

slová pápeža Františka o východných cirkvách: „Sú to cirkvi, ktoré treba milovať: uchovávajú jedinečné duchovné a múdre tradície a majú nám toho veľa čo povedať o kresťanskom živote, o synodalite a o liturgii; spomeňme si na starovekých otcov, na koncily, na mníšstvo – to sú neoceniteľné poklady pre celú Cirkev“ (Príhovor účastníkom zhromaždenia ROACO, 27. júna 2024).

Chcem spomenúť aj pápeža Leva XIII., ktorý ako prvý venoval osobitný dokument dôstojnosti vašich cirkví, vychádzajúcej predovšetkým z toho, že „dielo vykúpenia človeka sa začalo na Východe“ (porov. apoštolský list Orientalium dignitas, 30. novembra 1894.).

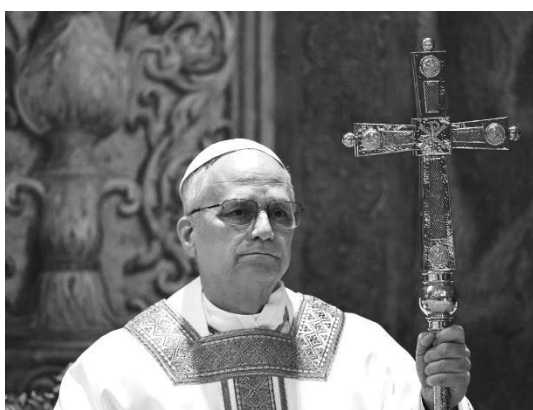
Áno, máte „jedinečnú a výsadnú úlohu, pretože ste pôvodným prostredím rodnej Cirkvi“ (sv. Ján Pavol II., apoštolský list *Orientalium lumen*, 5). Je výrečné, že niektoré z vašich liturgií – ktoré v týchto dňoch slávite v Ríme vo svojich tradíciách – ešte stále používajú jazyk Pána Ježiša. Pápež Lev XIII. zároveň naliehalo volal po tom, aby „oprávnená rozmanitosť východných liturgií a disciplíny [...]

bola na veľkú ozdobu a úžitok Cirkvi“ (*Orientalium dignitas*).

Jeho vtedajšia obava je dnes veľmi aktuálna, lebo v súčasnosti mnohí naši východní bratia

a sestry – viacerí z vás – sú nútení ujsť zo svojich pôvodných území pre vojny a prenasledovanie, nestabilitu a chudobu, a pri príchode na Západ riskujú, že okrem vlasti stratia aj svoju náboženskú identitu. Tak sa v priebehu generácií stráca neoceniteľné dedičstvo východných cirkví.

Už pred vyše sto rokmi si Lev XIII. všimol, že „uchovávanie východných obradov je dôležitejšie, než sa myslí“, a dokonca nariadil, aby „každý latinský misionár zo sekulárneho alebo rehoľného kléru, ktorý by radami alebo pomocou zvädzal niekoho východného obradu k latinskému obradu, bol zbavený úradu“. Prijmeme túto výzvu:

chrániť a podporovať kresťanský Východ, predovšetkým v diaspóre. Tu je popri zriaďovaní východných cirkevných obvodov – tam, kde je to možné a vhodné – potrebné aj zvyšovať povedomie medzi latinskými veriacimi.

V tejto súvislosti prosím Dikastérium pre východné cirkvi, ktorému ďakujem za jeho prácu, aby mi pomohlo vypracovať zásady, normy a usmernenia,

vďaka ktorým budú latinskí pastieri schopní konkrétne podporovať katolíkov východných obradov žijúcich v diaspóre v zachovávaní ich živých tradícií a v

obohacovaní prostredia, v ktorom žijú, vlastnou identitou. Cirkev vás potrebuje. Aký veľký prínos nám dnes môže dať kresťanský Východ! Ako veľmi potrebujeme znovuobjaviť zmysel pre tajomstvo, taký živý vo vašich liturgiách, ktoré zapájajú človeka v celej jeho celistvosti, ospevujú krásu spásy a vyvolávajú úžas nad Božou veľkosťou objímajúcou ľudskú malosť! Ako veľmi potrebujeme znovuobjaviť aj na kresťanskom Západe zmysel pre Božiu nadradenosť, hodnotu mystagogie, neprestajného prihovárania, pokánia, pôstu a plaču nad vlastnými i ľudskými hriechmi (*penthos*), ktoré sú také typické pre východné spirituality!

(pokračovanie v ďalšom čísle)

Sviatosť manželstva

(niektoré charakteristiky sviatosti)

V súčasnosti sa často hovorí o kríze manželstva, pričom sa zväčša má na mysli vysoká rozvodovosť. Faktom však je, že kríza sa neprejavuje len samotným rozvodom, ale aj nedostatkom lásky v manželstvách, ktoré dokážu pretrvať hoci aj celý život.

V najhlbšej zásade sa ako kľúčový manželský problém javí fakt, že manželský partner nenapĺňa človeku dostatočne jeho potrebu byť milovaný.

Keďže táto potreba je životne dôležitá a človek spravidla vstupuje do manželstva preto, aby túto potrebu jeho manželský partner napĺňal, skúsenosť, že sa to tak nedeje, sa rovná životnému nešťastiu.

Tu začína do popredia vystupovať zásada, podľa ktorej nikto nemôže dať to, čo sám nemá.

Aby mohol človek lásku rozdávať, sám nevyhnutne potrebuje byť milovaný. Práve predstava o manželstve, že manželský partner napĺňa človeku potrebu lásky, je kľúčovým problémom spôsobujúcim krízu manželstva. Žiaden človek nie je schopný dokonale milovať.

To, že ľudia hľadajú lásku na nesprávnych miestach, vyjadruje Boh v knihe proroka Jeremiáša takto: „*Dvoch ziel sa dopustil môj ľud: mňa opustili,*

prameň živých vôd, aby si vykopali popraskané cisterny, ktoré vodu udržať nemôžu“ (Jer 2, 13).

Voda tu reprezentuje životné potreby, medzi ktoré potreba byť milovaný evidentne patrí. Tak, ako sa nedá ignorovať smäd po vode, tak sa nedá ignorovať ani smäd po láske.

Keďže aj ten najlepší manželský partner je len hriešny človek, môže byť nanajvýš popraskanou cisternou, ktorá vodu nemôže udržať. Manželstvo tak už na základe tejto skutočnosti nemôže naplniť potrebu človeka byť milovaný.

Podľa citátu z knihy proroka Jeremiáša sa človek do stavu nedostatku tejto životnej potreby dostal preto, že naplnenie hľadá na nesprávnych miestach, pričom možnosť naplnenia skutočne existuje, len človek túto možnosť nerozumne zavrhol. Boh doslovne tvrdí: „*Mňa opustili, prameň živých vôd*“ (Jer 2, 13).

Jediným riešením, ako môže opäť naplniť svoju potrebu byť milovaný, je návrat do láskyplného vzťahu s Bohom.

Po tom všetkom, čo sme urobili a po tom, ako sme Boha vymenili za pochybné zdroje, Boh predsa urobil všetko pre to, aby nás dostal naspäť do súladu s ním. Vstúpil do tohto sveta, ktorý sme my

pokazili svojim sebestvom, svojim zničením prírody, no najmä svojim zničením medziľudských vzťahov a prišiel medzi nás do týchto našich podmienok žiť život dokonale svätý a poslušný Nebeskému Otcovi, aby následne svojou schopnosťou poslúchať naplnil nás. Tým nás chcel navrátiť k Bohu a dostať do súladu a spoločensva s ním, aby sme opäť a už navždy mohli z neho čerpať všetko to, čo potrebujeme k rajskej blaženosti.

Je nad akúkoľvek

pochybnosť, že toto Kristovo odhodlanie

vytrvať vo svojej záchranej misii aj vtedy, keď stál zoči-voči hrôzám mučeníckej smrti, je dokonalým prejavom skutočnej, nezištnej, nevyčerpatelnej a bezpodmienečnej lásky.

Kým človek nemá vyriešený a uzdravený vzťah s Bohom, aby z neho mohol čerpať lásku, nevyhnutne bude jeho správanie vo vzťahoch poznačené nedostatkom lásky. Ak človek nájde naplnenie v Bohu, jeho život prestane byť ničeny nedostatkom lásky.

Ak sa teda takto dívame na konkrétneho muža ako na toho, koho hlavou je Ježiš Kristus, potom to znamená, že Kristus prostredníctvom tohto muža bude prejavovať svoje zámery.

Ak tento muž žije v manželstve, zámerom Krista, ktorý je skutočný Boh, je nevyhnutne prejavovať lásku jeho manželke. Boh totiž človeka neodvolateľne miluje a prejavovanie lásky človeku je jeho spôsob života. Výsledkom teda je, že Kristus zahrňa láskou konkrétnu ženu a prostredníctvom konkrétneho muža ako svojej ruky túto lásku žene prejavuje.

Takto možno vidieť, že manželstvo je ustanovizeň, v ktorej Kristus prostredníctvom človeka prejavuje

lásku človeku tým najhlbším a najintímnejším spôsobom na tomto svete.

Z toho teda vyplýva, že povolanie do manželstva nemožno chápať ako spôsob, vďaka ktorému bude mať človek vedľa seba človeka, ktorý naplní jeho potrebu byť milovaný. Pre nedokonalosť človeka niečo také ani nie je možné.

Manželstvo je nevyhnutné chápať ako ustanovizeň, kde Kristus chce čo najhlbšie prostredníctvom muža prejavovať lásku žene a prostredníctvom ženy prejavovať lásku mužovi. Toto je základ, na ktorom musí byť postavené akékoľvek manželstvo, ak má v ňom človek prežívať šťastie.

Liturgický program

Liturgický program po 7. nedeli po Pasche

od 02.06. do 08.06. 2025

Pondelok 02.06.	Sv. Nikefor Vyznávač, konštantínopolský patriarcha	06:30 sv. lit. (csl.) † Ján, Mária, Ján, Vanda... 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Mária 2. † Ján, Mária, Mária, Júlia
Utorok 03.06.	Sv. mučeník Lucilián a spol.	06:30 sv. lit. (csl.) † Anna, Andrej, Ondrej... 18:00 sv. lit. (slov.) † Anna, Andrej, Ján, Anna
Streda 04.06.	Sv. Metrofamés, konštantínopolský patriarcha	06:30 sv. lit. (csl.) † Ivona 18:00 sv. lit. (slov.) † Mária (panychída)
Štvrtok 05.06.	Sv. hieromučeník Dorotej, týrsky biskup	06:30 sv. lit. (csl.) † Andrej, Anna, Mikuláš, Pavol 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Jozef, Mária, Ivan 2. † Peter (panychída)
Piatok 06.06.	Prepodobný Hilárion Nový zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) * SSR a NSI 18:00 sv. lit. (slov.) * SSR a NSI
Sobota 07.06.	5. zádušná sobota	07:00 sv. lit. (csl.) † z farnosti (hramoty) 17:15 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † z farnosti (hramoty)
Nedeľa 08.06.	Nedeľa svätej Päťdesiatnice mirovanie	07:30 sv. lit. (slov.) * Adam, Martina 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 11:00 sv. lit. (slov.) * Natália, Ľuboslava, Lukáš, Rastislav 16:45 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Petronela, Tatiana, Milan s rodinami

Liturgický program

Liturgický program po Nedeli svätej Päťdesiatnice od 09.06. do 15 .06. 2025

Pondelok 09.06.	Pondelok Sv. Ducha Najsvätejšej Trojice	07:30 sv. lit. (csl.) * <i>Vasil', Helena, Jaroslava</i> 16:30 sv. lit. (slov.) * <i>za farnosť</i> 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Marek s rod.</i>
Utorok 10.06.	Sv. hieromučeník Timotej, pruský biskup	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Anna, Andrej, Ondrej...</i> 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † <i>Vasil', Anna (panychída)</i> 2. † <i>Radovan, Jana (panychída)</i>
Streda 11.06.	Sv. apoštoli Bartolomej a Barnabáš	06:30 sv. lit. (csl.) 1. † <i>Ján, Ján, Magdaléna...</i> 2. † <i>Štefan, Mária, Štefan, Michal...</i> 18:00 sv. lit. (slov.) † <i>Mária, Fedor</i>
Štvrtok 12.06.	Prep. otec Onufrios Veľký	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Mária</i> 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † <i>Mária, Peter</i> 2. † <i>Zuzana, Ján, Ján</i>
Piatok 13.06.	Sv. mučenica Akvilina voľnica	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Peter, Peter, Zuzana, Milan</i> 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † <i>Anna, Andrej</i> 2. † <i>z rod. Desákovej, Mackovej</i>
Sobota 14.06.	Sv. prorok Elizeus. Sv. Metod, konštant. patriarcha	07:00 sv. lit. (csl.) † <i>Vasil', Helena</i> 17:15 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Pavol s rod., Martin</i>
Nedeľa 15.06.	1. nedeľa po Päťdesiatnici - Všetkých svätých hl. 8	07:30 sv. lit. (slov.) * <i>rod. Feckaničová</i> 09:00 sv. lit. (csl.) * <i>za farnosť</i> 11:00 sv. lit. (slov.) * <i>Ondrej s rod.</i> 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Milan s rod.</i>

Nanebovstúpenie Pána

(pohľad na ikonu sviatku)

Sviatok Pánovho nanebovstúpenia je teda pripomenutím dovŕšenia Kristovho diela našej spásy, slávny vstup nášho Pána v jeho ľudskej prirodzenosti do neba, ako aj Pánov prísľub nášho vlastného oslávenia s ním.

Všimnime si ikonu samotného sviatku.

Najstaršie zobrazenia pochádzajú z konca 3. storočia. Na nich je Kristus zobrazený, ako stúpa medzi oblakmi akoby po ideálnych schodoch a občas sa objavuje aj Božia ruka, akoby sa snažila ponúknuť mu pomoc potrebnú na výstup.

Neskôr (6. storočie) sa presadí aktuálna typológia. Obraz ikony je uzavretý v skalnatom pozadí, akoby naznačovalo Olivovú horu, kde sa odohrala udalosť Nanebovstúpenia.

Postavy sú zobrazené v symetrickej konštrukcii, ktoré je usporiadaná do dvoch rovín: jedna nebeská v hornej časti s postavou slávneho Krista, ktorý je obklopený anjelskými mocnosťami, a druhá pozemská v dolnej časti

s apoštolmi, uprostred s Bohorodičkou, ktorá je obklopená dvoma anjelmi.

Ikona sa takto snaží reprodukovat udalosť podľa rozprávania v Markovom a Lukášovom evanjeliu.

Zdá sa, že Pán – odetý do purpurového a zlatého rúcha, farieb symbolizujúcich kráľovskú moc, s ohnivou tvárou podobnou slnečnej žiari – sedí na tróne.

Slávnostné gesto jeho pravej ruky vyjadruje jeho panovanie nad všetkým, zatiaľ čo v ľavej ruke zvierá zvitok, v pohybe, ktorý je skôr zostupný než vzostupný, akoby chcel naznačiť svoj návrat na svet.

V dolnej časti uprostred vyniká Bohorodička v postoji modlitby, hlavu má obklopenú aureolou, po jej bokoch sú dvaja anjeli v bielom, anjeli vzkriesenia.

Apoštolí – zvyčajne rozdelení do dvoch skupín po šiestich – upierajú svoje udivené a dojaté pohľady nahor, akoby prosili Pána, aby ich neopúšťal. Medzi nimi vynikajú kniežatá apoštolov: Peter naľavo a Pavol napravo.

Semienko, ktoré nikdy nevyrástlo

(príbeh pre potešenie duše)

Úspešný podnikateľ zostarol a chcel svoju firmu zanechať v čo najlepších rukách. Nevedel však koho zo svojich podriadených si má vybrať ako svojho nástupcu.

Zavolať si do kancelárie všetkých potenciálnych šéfov jeho firmy a povedal:

„Nastal čas, aby som vybral nového riaditeľa svojej firmy. Rozhodol som sa pre jedného z vás. Každému jednému z vás dám jedno semienko. Chcem, aby ste ho zasadili a starali sa oň po celý nasledujúci rok. Po roku porovnam všetky vaše rastlinky a rozhodnem, ktorý z vás bude mojim nástupcom.“

Tak ako ostatní, aj muž menom Jim dostal takéto semienko. Ihneď semienko nasadili a urobili všetko potrebné, aby rastlinka vyrástla. Kontroloval semienko každý deň, nič sa však nedialo. Prešli týždne a stále nič. Jim bol veľmi sklamaný. Prešlo šesť mesiacov a Jim pochopil, že z tohto semienka už viac nič nevyrastie.

Kolegovia v práci nadšene rozprávali o rastlinkách, ktoré im začali doma rásť. No Jim nemohol v práci povedať nič. Pokračoval však v jeho polievaní a hnojení.

Konečne prešiel rok. Jim povedal svojej žene, že sa prepadne od hanby, ak by mal ísť medzi všetkých kolegov s prázdny kvetináčom. Jeho žena ho však povzbudila a povedala, aby zostal

čestným a jednoducho mu povedal, čo sa stalo. Jim sa cítil hrozne, bol to asi jeho najhorší moment v živote, ale urobil, ako mu jeho žena poradila: Vzal prázdny kvetináč do práce.

Keď prišiel do zasadačky, bol uchvátený rozmanitými rastlinami, aké kolegom v kvetináčoch vyrástli.

Riaditeľ prišiel do miestnosti a pozdravil všetkých. Jim sa snažil byť nenápadný a zostal vzadu. Povedal: *„Krása. Dopestovali ste nádherné rastlinky.“*

Zrazu si všimol Jima, ktorý stál vyplašene vzadu s prázdny kvetináčom a zavolať ho.

Riaditeľ nechal všetkých posadiť okrem Jima a zvolal: *„Predstavujem Vám vášho nového riaditeľa. Jeho meno je Jim!“*

Jim zostal v šoku. Nemohol tomu uveriť. Veď semienko nedokázal ani naklíčiť.

Podnikateľ len spokojne odpovedal: *„Pred rokom som všetkým dal uarené semienka. Boli mŕtve. Všetci ste mi doniesli zdravé a krásne rastlinky. Keď ste zistili, že sa vám semienko neujalo, vymenili ste ho za dobré. Jim ukázal svoju čestnosť, odvahu a vytrvalosť, práve preto ho menujem za nového riaditeľa mojej firmy.“*